

1. hafta

Bitki Hastalıkları Epidemiyolojisi

Epidemi Nedir?

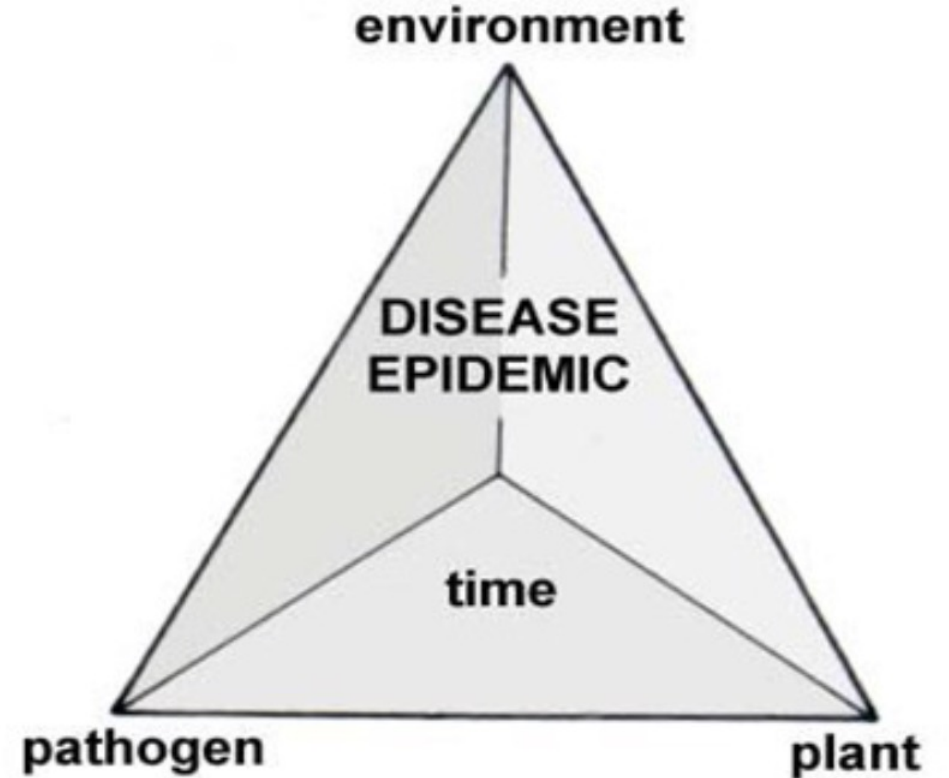
- Hastalıkların geniş bir alanda ve kitle halinde konukçularını hastalandırmasına epidemi, epidemileri inceleyen bilim dalına ise epidemiyoloji adı verilir.
- Epidemiyoloji salgın hastalıkları konu edinen bir bilim dalıdır.
- Salgın hastalıkların çıkışlarını, çıkış nedenlerini, yayılışlarını, yayılmaya etki eden faktörleri ve ortadan kalkışlarını inceler.
- Van der Plank'ın (1953) tanımına göre, «Epidemiyoloji, popülasyonlar içindeki hastalığın ilmidir».

Bir salgın, bir konakçı popülasyonda hastalık yoğunluğunun zaman içinde artması olarak düşünülebilir.

Epidemiyolojide, patojen ve bitki popülasyonları ve çevre koşulları birlikte ele alınır. Bitki hastalıkları epidemileri dünyanın her tarafında, yıllık olarak oluşur. Bazı epidemiler lokal olarak gerçekleşir ve orta derecede zarar verirken, bir kısmı aniden, çok hızlı ve kontrol edilemez boyutlarda gelişerek çok şiddetli enfeksiyonlara neden olabilirler.

Epidemilerin geliřimi

- Çevresel faktörler,
- Patojenin üreme yoğunluğu,
- Patojenin yayılım durumu,
- Patojenin hayatta kalma potansiyeli,
- Patojenin virülensliđi,
- Konukçunun dayanıklılığı,
faktörlerine bağlıdır.

Tarihteki Önemli Tarımsal Epidemiler

- Patates mildiyösü hastalığından dolayı (*Phytophthora infestans*) İrlanda'da (1845-1846) milyonlarca insan açlık çekmiş ve bir milyondan fazla insan hayatını kaybetmiş, 1,5 milyon insan evini terk ederek göç etmek zorunda kalmıştır.
- Turunçgil kanseri hastalığı (*Xanthomonas citri*) Asya, Afrika, Brezilya ve ABD'de 1910 yıllarında ve daha sonrasında görülmüş, milyonlarca ağaç imha edilmiştir. Tristeza hastalığı, 1910 yılında Afrika'da, 1950 yılında Amerika'da epidemi yapmış milyonlarca turunçgil ağacının kesilmesine neden olmuştur.